

TAKÁCS GÁBOR
Magyar fürdőélet

Egy rendhagyó kiállítás képeiből válogattunk a Magyar Napló jelen számába. A Magyar fürdőélet című tárlat májusban a budapesti Kogartban debütált, majd június közepétől újabb festményekkel kibővülve, irodalmi idézetekkel és mozgóképes installációval körítve a debreceni Modemben szerepel. A kiállítás azért rendhagyó, mert – bár tematikus anyagról van szó – nem kurátori ötletből fakadt a megvalósítása, hanem egy magányújtó házaspár kezdeményezéséből. Völgyi Miklós és Skonda Mária több évtizede aktív szereplője a hazai kortárs művészeti, műgyűjtői közegnek. A fürdőélet-kiállításához azonban nem a meglévő, több ezer darabos kollekciónkból válogattak, hanem felkérték a velük kapcsolatban álló művészeket, hogy fessenek képeket e nagyon sokféleképpen értelmezhető tematika mentén. Az eredmény minősége és változatossága azt igazolja, hogy ez a kézenfekvő, a kortárs művészetben mégis viszonylag ritkán alkalmazott téma bőven tartogat izgalmat a művészek – és a művészetbarátok – számára.

A válogatásban szereplő művek arról tanúskodnak, hogy a mai magyar festőket a kulturális és ikonográfiai hagyományok helyenkénti beépítése mellett leginkább saját koruk történeteinek elmesélésére indítja a fürdés, a fürdők tematikája. Breznay Pál vásznai a Széchenyi illetve a Lukács fürdő életét kísérő rituálékkal foglalkoznak: sakkparti a vízben, kártyaparti az asztalnál. A römizők portrészzerűen ábrázolt, valós szereplők, és *Ferenc a Lukácsból* is az: Kádár János egykori sofőrét legalábbis látásból mindenki ismeri, aki a budai gyógyfürdőt látogatja, és azt is tudni lehet róla, hogy egy sörért bármikor elmesél egy Kádár-anekdotát.

Hecker Péter *Apák vonatoznak a meleg vízben* című festményének szereplői lelkesen vagy éppen kényszeredetten vesznek részt a medencében zajló, nagyon is „kortárs” össznépi mókában. Hasonlóan korfüggők Radák Eszter munkái is – az aquafitness-órát ábrázoló képet például akkor sem nézhetjük XIX. századinak, ha a fürdő építészeti részletei a boldog békeidőket idézik. Galambos Tamás egészen más hangnemben, a szatíra eszközeivel ábrázolja a

sörözve-virslizve-csajozva strandoló „úriembereket”. Lóránt János Demeter képei (*Falusi fürdő*) kifejezetten plebejus miliót mutatnak be rengeteg humorral, mély emberismerettel, szociográfiai érzékenységgel. Király András *Gőzfürdő* című képén ugyanakkor az arcok alig látszanak, helyettük a testeket izzasztó gőzfüggöny a főszereplő.

Sipos Eszter tondója szinte piktogramokká stilizálja a felülnézetben ábrázolt uszodai jelenet szereplőit, akiknek „történetét”, mozgásait szaggatott vonalak jelenítik meg. Története(ke)t látunk Bognár Krisztina képein is, ám a

Hecker Péter: *Apák vonatoznak a meleg vízben*

Gyengém a kukorica című vásznon a vágy címben jelzett tárgya – elhelyezkedése és színe okán – sokkal fontosabb helyet kap, mint a háttérben lubickoló mellékszereplők. Ez a mű már átvezet a fürdés kapcsán az egyént központba helyező munkák csoportjához. Osgyányi Sára *Egyedül a medencében* című műve a víz, az úszás által kínált elmélyülésről, a „magamba feledkezés” érzéséről – no meg a

víztükör és a víz alatti látvány finom hullámlásának élményéről – szól. Nagy Kriszta képeinek már a címei (például *Fejes az Életbe*) is jelzik, hogy a művész – hogy is lehetne nála másképp – a fürdés tematikáját egyszerű ürügyként kezeli abban a nagy és soha véget nem érő kalandban, amit önazonosságának boncolgatása jelent a számára. Tamási Claudia pedig a fürdés utáni testápolás nárcisztikus élményéről: a bőr és a mosdószivacs intim kapcsolatáról mesél a válogatásban szereplő festményein.

Szemadám György alkotása ugyanakkor művészeti asszociációkon alapul. A Krisztus előtt félezer évvel született etruszk sírkamra-festménytől a XIX. századi francia festészet emblematikus alkotásaiig terjed az idézetek skálája, de a középpontba természetesen egy hamisítatlan Szemadám-madár került. Bukta Imre a saját környezetének, Egerszalóknak a motívumaiból építkezik; *Vidéki fürdő éjjel* című képén sajátos fényviszonyok mellett, egyfajta mesevilágként jelennek meg a napvilágnál olyannyira prózainak ható kabinok, uszodai berendezések.

Ezer szállal kötődnek tehát a mai szokásokhoz, helyszínekhez, élethelyzetekhez a kortárs művészek fürdő témájú képei – mégis szorosan illeszkednek abba a gazdag hagyományba, amelyet a téma évszázados, évezredek ábrázolási hagyományai jelentenek. Ember és víz „barátságának” mindig voltak és lesznek társasági, társadalmi dimenziói ugyanúgy, ahogyan a magány megélése, a meditáció vagy az erotikus tartalom sem választható el a fürdőkultúrától.